

Efekty rozrodu zależą również w znacznym stopniu od żywienia. W tym okresie hodowcy powinni zwracać szczególną uwagę na jakość zadawanej karmy. Karmienie zwierząt powinno odbywać się regularnie, a dzienna dawka musi być prawidłowo zbilansowana. Najważniejszym składnikiem pokarmowym, potrzebnym już od początku ciąży, jest białko. Ważna jest nie tylko jego ilość, ale także skład aminokwasowy, ponieważ w okresie tym zwiększa się zapotrzebowanie na aminokwasy egzogenne. Istotną sprawą jest również podawanie większych ilości składników mineralnych i witamin, zwłaszcza z grupy B, C i E, które mają istotny wpływ na rozwój lisów. Brak lub niedobór tych witamin może prowadzić do strat, nawet gdy w stadzie nie występują choroby wynikające z innych przyczyn niż braki witaminowe. Według badań własnych stosowanie dodatku witaminy E, zwłaszcza w okresie rozrodu, przyczynia się do obniżenia ilości samic jałowych. W fermach, w których nie podaje się tych ważnych witamin, obserwuje się wysoki odsetek samic jałowych, poronień i przedwczesnych porodów oraz słabo żywotnych miotów. Również podawanie nieświeżej karmy w okresie ciąży może być przyczyną poronień. Ponadto za pośrednictwem paszy mogą być przenoszone choroby obniżające znacznie ilość urodzonych i odchowanych szczeniąt.

Częstą przyczyną obniżonej płodności i plenności jest stres. Zbytnie pobudzanie zwierząt w okresie poporodowym może powodować zróżnicowane reakcje samic, w tym także zjawisko zagryzania młodych. Przyczyną zagryzania młodych może być także stres związany z bezmlecznością samicy. Za jedną z przyczyn strat w okresie odchowu osesków uważa się stres akustyczny albo inny, wywołujący przestrach lub zaniepokojenie, szczególnie u nerwowych osobników, które zagryzają szczenięta. Takie zjawiska mogą wywołać nowe, nieznane zwierzętom odgłosy, a także wejście na fermę obcych osób, zwłaszcza barwnie i jaskrawo ubranych i w dodatku zachowujących się zbyt głośno.

Masa noworodków przy urodzeniu zależy od liczebności miotu i wynosi u lisów polarnych od 60 do 90 g. Noworodki o niskiej masie ciała (poniżej 35 g) przeżywają znacznie rzadziej. Upadki szczeniąt w pierwszych dniach życia są znacznie wyższe niż w pozostałych okresach hodowlanych. W życiu szczeniąt występują dwa krytyczne okresy – 1 tydzień oraz 3-4 tydzień życia, kiedy to szczenięta zaczynają pobierać pokarm stały. Ogółem w pierwszym miesiącu życia szczeniąt odnotowuje 60-80% ogólnych strat.

Kronika PTZ

LXVI Walny Zjazd PTZ w Międzyzdrojach

LXVI Walny Zjazd Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego odbył się w dniach 24-26 września 2001 r. w Międzyzdrojach. Organizatorem Zjazdu było Koło PTZ w Szczecinie. Obrady Zjazdu otworzył przewodniczący szczecińskiego Koła – prof. Henryk Kamieniecki. Uczestników kolejno przywitali: prezes PTZ – prof. Jan Szarek oraz JM Rektor AR w Szczecinie – prof. Andrzej Nowak.

Następnie wicemarszałek woj. zachodniopomorskiego – Andrzej Postuszny przedstawił strategię rozwoju rolnictwa w tym regionie. Strategia została opracowana przy szerokiej współpracy władz samorządowych i przedstawicieli organizacji rolniczych. Głównym kierunkiem produkcji rolniczej jest uprawa zbóż, w tej gałęzi obserwuje się postęp. Niezadowolający jest natomiast rozwój produkcji zwierzęcej. Głównym kierunkiem produkcji z uwagi na warunki przyrodnicze i ekonomiczne powinna być hodowla bydła. Obecnie obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w regionie wynosi 14 sztuk, w tym 7 krów mlecznych. Pod względem tego wskaźnika region zajmuje ostatnie miejsce w kraju. Intensyfikacja produkcji zwierzęcej, a szczególnie hodowli bydła jest głównym zadaniem w planie strategii rozwoju rolnictwa. Wicemarszałek wspominał, że region posiada dobrze rozwinięte zaplecze przetwórstwa rolno-spożywczego, którego moce produkcyjne nie są

wykorzystane. Rozwój produkcji zwierzęcej wymaga nakładów, niezbędne będzie wsparcie funduszami pomocowymi i niskoprocentowanymi kredytami. Oczekuje się również pomocy ze strony naukowców z AR w Szczecinie, a szczególnie z Wydziału Biotechnologii i Hodowli Zwierząt. Władze regionu mają nadzieję, że przy podejmowaniu decyzji w tej sprawie, które zapadają centralnie, uwzględnione zostaną szczególne warunki związane z położeniem geograficznym regionu. Na zakończenie przekazał zebrany serdeczne życzenia owocnych obrad.

W pierwszej części obrad prezes PTZ prof. Jan Szarek zarekomendował dwie kandydatury zasłużonych działaczy do wyróżnienia godnością Członka Honorowego PTZ – dr Józefa Luchowca długoletniego prezesa Towarzystwa oraz prof. dr hab. Mariana Różyckiego z AR w Krakowie. Walny Zjazd jednogłośnie podjął decyzję o przyznaniu tych zaszczytnych wyróżnień.

Kolejnym punktem programu było wręczenie Honorowych Odznak PTZ, otrzymali je: prof. Adam Brzozowski, prof. Alicja Dańczak, prof. Henryk Geringer, prof. Józef Kulisiwicz, prof. Andrzej Skrzydlewski, prof. Wiesław Szeliga, prof. Marek Światoński. W imieniu odznaczonych podziękowania złożył prof. Adam Brzozowski.

Podczas pierwszej części obrad odbyła się także uroczystość wręczenia nagród laureatom XVIII edycji Konkursu na najlepsze prace magisterskie z zakresu nauk zootechnicznych, organizowanego przez PTZ. Wyniki konkursu zostały zamieszczone w niniejszym numerze „Przeglądu Hodowlanego”.

W drugiej części obrad pierwszego dnia odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze. Nastąpił wybór przewodniczącego zebrania – został nim prof. Wiesław Skrzypczak z AR

w Szczecinie. Potem wybrano komisje zjazdowe – skrutacyjną i wnioskową.

Sprawozdanie ustępującego Zarządu Głównego z upływającej kadencji (1998-2001) przedstawił prezes PTZ prof. Jan Szarek. Tekst tego sprawozdania zamieszczamy w niniejszym numerze. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej przedstawił prof. Adam Gut, a Sądu Koleżeńskiego – prof. Bronisław Rak. Po wysłuchaniu sprawozdań w głosowaniu jawnym udzielono absolutorium ustępującym władzom Towarzystwa.

W głosowaniu tajnym wybrano nowego prezesa PTZ, został nim prof. Zygmunt Reklewski – dyrektor Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu. Następnie wybrano członków Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. W skład Zarządu weszli: Aleksander Dobicki, Henryk Geringer, Henryk Grodzki, Adam Gut, Stanisław Kondracki, Ewa Koralewska, Zygmunt Litwińczuk, Mirosław Pięta, Jan Szarek, Wiesław Szczepański oraz zastępcy – Jędrzej Krupiński i Wiesław Szeliga. Do Komisji Rewizyjnej wybrano: Hannę Czaję, Czesławę Lipecką i Wilhelma Grzesiaka (zastępcy – Alicja Dańczak, Justyna Żychlińska), natomiast do Sądu Koleżeńskiego: Tomasza Gruszeckiego, Józefa Kulisiewicza i Bronisława Raka (zastępcy – Henryk Brzostowski, Barbara Orzechowska).

W drugim dniu Zjazdu zebrani wysłuchali czterech referatów. Wygłosili je w kolejności: prof. Tadeusz Szulc („Przyszłość nauki i edukacji rolniczej”), prof. Jędrzej Krupiński („Symbolika, tradycje, dzień dzisiejszy a perspektywy badań zootechnicznych”), prof. Zygmunt Reklewski („Kierunki badań w zakresie genetyki i hodowli zwierząt gospodarskich”), prof. Henryk Jasiorowski („Aktualne problemy polskiego rolnictwa i produkcji zwierzęcej w świetle globalizacji”). Referaty prof. Szulca, prof. Reklewskiego i prof. Jasiorowskiego zostały opublikowane w „Przeglądzie Hodowlany” nr 9/2001.

Po zakończeniu ożywionej dyskusji nad przedstawionym referatami prof. Jan Szarek, ustępujący prezes PTZ, dokonał ogólnego podsumowania dwóch dni obrad. Następnie podziękował organizatorom za sprawne przeprowadzenie Zjazdu, referentom i dyskutantom za tak aktywny udział w obradach, a także wszystkim uczestnikom Zjazdu.

Wnioski, opracowane przez Komisję Wnioskową (prof. Alicja Dańczak, prof. Jędrzej Krupiński, prof. Henryk Jasiorowski) są w pewnym sensie ogólnym podsumowaniem toczących się dyskusji, zarówno w części sprawozdawczo-wyborczej, jak i referatowej Zjazdu. Oto one:

1. Zachodzące zmiany społeczno-gospodarcze w Polsce, a szczególnie krytyczna sytuacja w rolnictwie i produkcji zwierzęcej, wymagają umocnienia roli i znaczenia Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, jako jedynej organizacji naukowo-technicznej reprezentującej zawód zootechnika.

2. W zakresie działalności naukowej Walne Zebranie zaleca odbywanie zjazdów doniesieniowych raz w roku, przez wszystkie sekcje w tym samym czasie i miejscu. PTZ winien stać się jedyną organizacją dokonującą takiego przeglądu krajowych badań zootechnicznych, zwracając szczególną uwagę na aktywny udział ludzi młodych. Coroczna publikacja doniesień naukowych (możliwie także w języku angielskim) powinna stanowić najważniejszy dokument dla kraju i zagranicy o stanie i kierunkach badań zootechnicznych w Polsce. Należy jednak zadbać o wysoki poziom doniesień, poddając je przed przyjęciem szczegółowym ocenom. W tym zakresie

powinna nastąpić zdecydowana poprawa w stosunku do stanu obecnego.

3. PTZ skupia, prócz pracowników naukowych, liczną rzeszę członków działających twórczo w dziedzinie produkcji zwierzęcej. Należy tym członkom PTZ zapewnić aktywny udział w działalności Towarzystwa, m.in. przez udział w zebraniach środowiskowych, a także w zjazdach doniesieniowych, gdzie ich komentarze o przydatności programów badawczych dla praktyki powinny być brane pod uwagę.

4. PTZ powinien bardziej aktywnie uczestniczyć w podejmowanych decyzjach gospodarczych i organizacyjnych (np. zarządzanie hodowlą), głównie przez publikowanie swojego stanowiska.

5. W Statucie PTZ należy zastąpić wymóg wyższego wykształcenia od wstępujących członków określeniem „osoba twórczo pracująca w rolnictwie”. Należy wykreślić ze Statutu wymóg, że koła PTZ tworzą się jedynie w środowiskach akademickich.

6. Należy uatrakcyjnić miesięcznik „Przegląd Hodowlany” – organ PTZ, tak by był szeroko czytany przez przedstawicieli zawodu zootechnika. Postuluje się powołanie przez Zarząd specjalnej komisji, która zaproponowała by radykalne zmiany w tym zakresie. W żadnym wypadku nie należy dopuścić do likwidacji tego czasopisma, ani jego dalszej degradacji.

7. Towarzystwo musi poprawić długofalowe bezpieczeństwo finansowe dla swej działalności. Nowy Zarząd niewątpliwie zwiększy wysiłki w tym kierunku. Zabezpieczeniu właściwej wysokości dochodów, w tym dotacji, towarzyszyć musi wysiłek zmierzający do bardziej regularnego wpływu składek członkowskich (*Zjazd podjął uchwałę w sprawie wysokości składek – od 1 stycznia 2002 roku nowa składka będzie wynosić rocznie 60 zł; w przypadku emerytów, doktorantów i studentów – 30 zł*). Nowy Zarząd winien też zrewidować niezbędność wszystkich wydatków. Należy rozważyć celowość ewentualnego wydzierżawienia lokalu PTZ w Warszawie i zorganizowanie sekretariatu przy każdorazowym prezesie Towarzystwa. (r)

Zakład Deratyzacji „SZCZUROŁAP”

Wiesław i Jarosław Dobrzeńscy
ul. Graniczna 10
87-100 Toruń
tel. (0-56) 655-21-41 lub 654-65-47
tel. kom. 0 601-212-487

Wyniszczam całkowicie bytujące i dochodzące szczury, z gwarancją. Fermy, mieszalnie pasz, zakłady rolne, magazyny, bezpieczeństwo 100%.
Metodę przedstawiłem w filmie „Szczurołap”.
Dla zainteresowanych wdrażamy HACCP.